

unde *exterius* derivatum est, locum significat. Quapropter cum dicit *exteriores tenebras*, locales esse demonstrat. Nam non essent exteriores, nisi essent et interiores. Quidquid autem est, id in loco sit necesse est. Quod vero non est, hoc nusquam est. Igitur exteriores tenebrae non solum sunt, sed etiam locales sunt. In passione quoque Domini evangelista tenebras esse factas commemorat ab hora diei sexta usque ad horam nonam. Quae cum factae sint, quomodo non esse dicuntur? Quod factum est, effici non potest ut factum non fuerit. Quod vero semper non est, nec nunquam fuit, id nunquam est. Tenebrae autem factae sunt. Quare non ut sint effici non potest. Item in Evangelio: *Si lumen quod in te est, ipsae tenebrae quantae erunt* (*Matth. vi; Luc. xi*). Neminem dubitare credo (quin) quantitas corpori-

bus attributa sit quae [quia] cuncta per quantitatem distribuuntur. Et quantitas quidem secundum accedens est corporibus. Accidentia vero aut in subjecto sunt, aut de subjecto praedicantur. Per hoc ergo quod dicitur *ipsae tenebrae quantae erunt*, quantitas in subjecto monstratur. Unde probabile colligitur tenebras non solum esse, sed etiam corporales esse. Itaque haec pauca ratione simul et auctoritate congesta vestrae magnitudini atque prudentiae scribere curavi, ut eis fixe immobiliterque haerentes, nulla falsa opinione illecti, a veritatis tramite declinare possitis, sed si forte a quocunque aliquid prolatum fuerit ab hac nostra ratione dissentiens, ad hanc velut ad regulam recurrentes, ex ejus sententiis stultas machinationes dejicere valeatis.

Explicit de tenebris.

ANNO DOMINI DCCCXXXIV.

HAIMINIUS

MONACHUS SANCTI VEDASTI ATREBATENSIS.

NOTITIA HISTORICA.

Haiminius monachus S. Vedasti Atrebatensis ord. S. Benedicti, Alcuini discipulus. cujus Miracula sancti Vedasti episcopi Atrebatensis et Cameracensis, defuncti circa annum 540, et sermo in sancti Vedasti natali 6 Februarii de undecim parvulis, meritis ejus sanatis, exstant in Actis sanctorum, tom. I Februarii, pag. 801 et seq.

HAIMINI

SERMO IN NATALI SANCTI VEDASTI,

De XI parvulis meritis ejus sanatis.

(Bolland., Act. SS. Febr.)

1. Excitentur, obsecro, filii lucis, corda vestra pro collatis beneficiis ad divina praeconia. Erumpat, quae, in vocem, quod jam ardet in mente; ut, quos fides illustrat, confessio pura confirmet. Praesto est igitur materia laudis, in promptu est causa jubilationis. Oculis cernitur, manu tenetur, utilitate sentitur: testimonium reddunt, qui fallere nesciunt. Jam sunt deserti qui necdum perfecte didicere loqui. *Ex ore*, inquit Psalmista, *infantium et lactentiumque perfecisti laudem* (*Psal. viii, 3*). Omnium idem Dominus dives in omnes, qui invocant illum, *linguas infantium facit esse disertas* (*Sap. x, 21*). Docent fide, etsi nondum possunt sermone: imo Christus per illos docet, quibus tantam gratiam praebet. Ipse enim interius illuminat, qui foris per miracula coruscet. Mira fiunt omnimodis et stupenda, et quorariora, eo sunt amplius praedicanda. Prisca re-

deunt, antiqua recurrunt, frequenter audita patent: quae namque in sacris paginis legimus, oculis repetita videmus. Caecus a nativitate videt. Operatur enim Christus in Ecclesia quod jam olim gessit in Synagoga (*Joan. ix*): illum siquidem et corde illuminavit et corpore; hunc quia renatus erat, illuminavit in corpore, ut fidem torpentium resuscitaret in mente. Nostis plane, qui adfuestis, quae hodierna die Dominus Jesus per merita servi sui, beati Patris nostri Vedasti, opera fecit; imo imperfecta supplevit. Duos scilicet aegrotos sanavit, uni lumen oculorum dedit, non reddidit: alteri quia claudus erat, grassum restituit.

2. Mira dicturus sum, quod omnes mecum pariter nostis. Ipse Pater noster Vedastus sacer adhuc praebet e tumultu quod vivens in carne operatus est in mundo. Et praecclarus senator, de caelesti curia

salutem filiorum decernit. Per exteriora denique miracula ostendit, quod in secreto sanctorum pro animabus nostris intercedat. Id ipsum, ut dixi, repetit, quod olim gessit. Meministis, fratres charissimi, et meminisse potestis, quod directus a S. Remigio, beatus ipse Vedastus ad prædicandum gentibus Dei verbum, in introitu urbis Atrebatum duos egenos curaverit ægrotos, cæcum videlicet et claudum, quatenus ostenderet miraculo quod acturus erat in verbo: quoniam sicut oculos corporis aperuit ad videndum mundum, ita corda hominum semine verbi Dei per fidem illustravit ad cognoscendum Deum. Et sicut reddidit gressum pedis, ita direxit gressus fidelium ad iter operationis. Sed quia (proh dolor!) jam corda nostra torpescent a bono opere, excitanda sunt miraculorum exhibitione. Attendite, quæso, fratres dilectissimi, quæ facta sunt, et in quibus sunt gesta. Nam non solum providit Dei clementia, quæ per servi sui merita ageret, sed quibus tanta medicamina salutis adhiberet. Solent namque minus Dei beneficia considerantes, si quando sanationes fiunt per merita sanctorum in corporibus horum, (heu!) quia solent dicere non sanatos esse, quoniam credunt eos debilitates pertulisse. Quid dicent de istis, quorum ætas non sinit simulare eos? quibus illos poterunt criminibus accusare? Ecce sunt nutrices et matres, quæ debiles attulerunt, et sanos reducunt, quorum unus de Corbeiensium villa *, quæ Walgiacus dicitur, alter colonus ipsius ecclesiæ beati Vedasti; visu scilicet donatus Corbeiensium, qui claudus fuerat, beati Vedasti famulorum: uterque parvulus, uterque innocens; uterque humilis et rectus. Quia est Dominus noster parvulorum, id est, humilium salus, parvulos nunc sanavit, ut nos esse humiles, id est parvulos esse dicamus. Adhuc enim clamat: *Sinite parvulos venire ad me, talium enim est regnum cælorum (Marc. x, 14)*. Ecce amplexatus est, et sanavit, accepit a parentibus, benedixit et reddidit.

3. Agamus singuli, agamus omnes gratias Omnipotenti, qui nos revisitare, et paterna viscera

* Oppidum est Picardiæ ad Somonam fluvium.

A pontificis sacratissimi nobis manifestare dignatur, excitemur de somnio pigritiæ, et per ea quæ foris miranda cernimus, interius ad formam pietatis imprimamur. Aperiamus oculos mentis nostræ, ut æternum lumen mereamur videre. Lavemur lacrymis, ut purificari mereamur. Curramus dum lucem habemus, ne tenebræ nos comprehendant. Mundemur ab omni inquinamento mentis et corporis; sit lucerna pedibus nostris verbum Dei; sit nobis indesinenter in desiderio lumen indeficiens. Quæramus et faciamus opera lucis, non tenebrarum et iniquitatis. Curramus viam mandatorum Dei, dicamus ore et corde Deo nostro: Dirige me, Domine, in veritate tua et doce me, et gressus meos dirige secundum eloquium tuum, ut non dominetur nostri omnis injustitia. Imploremus clementiam Domini per intercessionem tanti patroni. Omni custodia servemus cor nostrum, quoniam ex ipso vita procedit. Humili corde et supplici voce præveniamus faciem Domini in confessione, ut experiamur in mente, quod modo parvuli meruerunt in membrorum reformatione. Redeamus ad conscientias nostras, conveniamus nosmetipsos, puniamus mala quæ fecimus. Cogitemus quid in die iudicii magni Dei dicturi sumus. Nam qui eum audire noluerunt, jam ulterius non curabit. Quid amplius exhibere potuit? vivens nocte dieque audientibus verba Dei ministravit: nam et verbis pluit, et miraculis coruscavit. Et jam in cælis cum Christo regnat, et adhuc nostram salutem curare non cessat. Imploremus misericordiam Domini per intercessionem sancti Patris, quatenus et hic maneamus in ejus doctrina: et illic gaudeamus de æterna et communi gloria. Sic ergo in hac vita monitis ejus obedentes simus, ut communi retributione inibi lætemur. Paremus hic in via quod possideamus in patria. Dominus Jesus, qui vult omnes homines salvos fieri, faciat nos ad tantum patronum bene operando venire, et in æterna lætitia semper cum illo gaudere. Amen.

HAIMINII EPISTOLÆ.

(Bolland., ibid.)

EPISTOLA PRIMA.

MILONIS LEVITÆ, POSTEA PRESBYTERI, AD VENERABILEM PATREM HAIMINUM.

Reverentissimo Patri Haimino Milo devotissimus filiorum indelebilem æternæ felicitatis jucunditatem.

Perfruitus quondam vestræ mansuetudinis benignissimo affatu, eo scilicet tempore, quo susceptus a vobis vestra immeritus merui jucundari allocutione, ac melliflua perfoveri dulcedine, gratiarum actionem persolvo. Siquidem erga exiguitatem meam tanta vestræ excellentiæ benignitas vigit,

D ut deinceps non cessaret, quod inflammatum erat in corde meo, vestri amoris ardere incendium, et non immerito: quippe melle pleni sincerissimæ dilectionis cordis ac corporis gesta eructantes, quæ interiora vestri pectoris habebant cubilia, facile obtinuistis, ne de fibris meis ullo unquam tenore vestra labatur amabilis mentio; sed æternaliter innovata conservetur et perduret flore immarcescibili. Qua de re fidens in tam laudabili paternitate vestra, seu filius indidi manibus vestris ineptas meæ imprudentiæ nœnias, præexercitamen scilicet ingeniosi